

SPIS TREŚCI

LA PALMA 2

Jak się dostać.....	9
Samoloty.....	9
Samolotem bezpośrednio na lotnisko Santa Cruz.....	9
Samolotem niebezpośrednio.....	11
Samoloty lokalne.....	11
Lotnisko.....	14
Promy.....	15
Naviera Armas.....	15
Fred Olsen Express.....	17
Acciona Trasmediterránea.....	17
Transport na miejscu.....	20
Samochód.....	20
Autobusy (<i>Guaguas</i>).....	21
Gdzie spać.....	22
Hotele.....	22
Domki.....	30
Hostele i inne rozwiązania ekonomiczne.....	30
Airbnb.....	34
Strategia doboru.....	35
Co ze sobą zabrać.....	36
Czego nie brać.....	38
Ucywilizowanie.....	39
Pogoda.....	40
Lokalizacja na globie.....	41
Pasaty.....	41
Wysokość.....	44
Wilgoć i woda.....	44
Calima.....	45
Niebezpieczne zwierzęta.....	47
Mikroklimaty.....	47
Coś jeszcze?.....	47

SANTA CRUZ DE LA PALMA..... 53

Santa Cruz de La Palma.....	58
Ascensor de la Luz.....	58
Nitrato de Chile i ulica O'Daly.....	58
Plaza de España.....	61
O Zaangażowanym Kliencie i Lampie.....	65

Targ la Recova.....	69
Plac La Alameda i replika Santa Marii – muzeum morskie.....	73
Plaza de San Francisco i Museo Insular.....	73
Castillo de la Virgen.....	75
Los Balcones.....	75
Plaża Santa Cruz de La Palma.....	77
Sanktuarium Virgen de Las Nieves.....	78
Gdzie zjeść.....	82

LOS LLANOS DE ARIDANE..... 87

Los Llanos de Aridane.....	92
Mercadillo de Los Llanos.....	92
Mercadillo Municipal.....	94
Targ El Argual.....	94
ArteFuego.....	96
Sanktuarium Las Angustias.....	98
Puerto Naos.....	101
Charco Verde.....	104
El Remo.....	105
Ley de costas.....	108
Plaża Las Monjas.....	110
Plaża la Bombilla.....	110
Placyk Plaza de la Glorieta.....	112
Museo del Vino.....	113
Las Manchas i jaskinia Cueva de las Palomas.....	114
Gdzie zjeść.....	117

EL PASO 124

El Paso.....	127
Jedwab i muzeum jedwabiu.....	127
Spirale (Grabados Lomo de la Fajana).....	130
Ogród kaktusowy.....	130
Caldera de Taburiente.....	133
Tanausú.....	134
Punkt widokowy La Cumbrecita.....	138
Ermita de la Virgen del Pino.....	138
Llano del Jable.....	139
El Pilar.....	140
Centrum odwiedzających – Centro de Visitantes.....	141
Erupcja wulkanu Cumbre Vieja (2021).....	142
Gdzie zjeść.....	144

TAZACORTE 146

Tazacorte.....	149
Port Tazacorte.....	150
Muzeum Banana (Museo del Plátano).....	151
Wycieczki morskie.....	152
Fancy II i Fantasy.....	152
Bussard & Flipper.....	152
Historyjka.....	155
Gdzie zjeść.....	157

TIJARAFE 160

Tijarafe.....	163
Punkt widokowy El Time.....	163
Plaża Playa de la Veta.....	164
Cueva Bonita.....	165
Porís de Candelaria (Porís de Tijarafe).....	166
Mirador del Universo.....	172
Danza del Diablo.....	173
Browar Isla Verde.....	174
Veganoteca.....	175
Gdzie zjeść.....	176

PUNTAGORDA 178

Puntagorda.....	181
Targ Mercadillo de Puntagorda.....	182
Puertito de Puntagorda.....	183
Gdzie zjeść.....	187

GARAFÍA 189

Garafía.....	193
Roque de Los Muchachos – najwyższy szczyt La Palmy.....	197
Obserwatorium Astrofizyczne Roque de Los Muchachos.....	203
Markus.....	207
Spirale w La Zarza.....	210
Port Santo Domingo (Punkt widokowy Puerto De Garafía).....	212
Juan Adalid.....	215
El Tablado.....	216
Franceses.....	220
San Antonio del Monte.....	221
Buracas.....	224
Muzeum Gofio (Museo de Interpretación del Gofio).....	224
Gdzie zjeść.....	226

BARLOVENTO 229

Barlovento.....	233
La Laguna de Barlovento.....	233
Fuente de Las Mimbreras.....	236
La Fajana de Barlovento.....	236
Punta Talavera (cypel Talavera).....	238
Faro de Punta Cumplida.....	239
Gallegos.....	241
Gdzie zjeść.....	242

SAN ANDRÉS Y SAUCES.....243

San Andrés y Sauces.....	247
Los Sauces i most Los Tilos.....	249
Jaskinia El Tendal.....	249
San Andrés.....	250
Horno de la Cal.....	253
Puerto Espíndola.....	253
Charco Azul.....	254
Gorzelnia Destilerías Aldea.....	257
Los Tilos (Los Tiles).....	258
Marcos y Cordero.....	263
Jaskinie nietoperzy – Cuevas de los Murciélagos.....	264
Gdzie zjeść.....	265

PUNTALLANA 268

Puntallana.....	271
Muzeum Casa Museo Luján – atrakcja osobliwa.....	271
Cubo de La Galga – atrakcja naturalna.....	272
Plaża Nogales - atrakcja nadzwyczajna.....	275
Punkt widokowy Mirador San Bartolo.....	277
Gdzie zjeść.....	278

BREÑA ALTA 282

Breña Alta.....	285
Muzeum cygara i święta Las Cruces.....	285
Los Dragos Gemelos.....	289
Mirador de la Concepción.....	291
Maroparque.....	291
San Isidro.....	294
Plaża playa de Bajamar.....	295
Przygoda na terenówkach – RhBuggy.....	295
Szpital Hospital General de La Palma.....	296

Gdzie zjeść.....	297
BREÑA BAJA.....	299
Breña Baja.....	303
Los Cancajos	303
Superkomputer San Antonio.....	306
Montaña de La Breña	307
Area Recreativa Montaña de la Breña	308
Gdzie zjeść.....	309
MAZO	311
Villa de Mazo	315
Park Archeologiczny Belmaco	315
Corpus Christi	316
La Casa Roja – Muzeum Corpus Christi i rękodzieła.....	317
Molino de Mazo.....	317
Plaża Salemera.....	319
Plaża la Bajita.....	320
Targ Mercadillo Municipal de Villa de Mazo	320
Lotnisko	321
Gdzie zjeść.....	323
FUENCALIENTE.....	326
Fuencaliente.....	329
Fuente del Vino.....	332
Wino i piwnice winiarskie.....	332
Wulkan San Martín (1597 m).....	336
Wulkan San Antonio (633 m).....	336
Wulkan Teneguía (439 m) i Roque Teneguía.....	338
Faro de Fuencaliente i Salinas de Fuencaliente	341
Plaża Echentive (Playa Nueva) i Fuente Santa	347
Plaża Zamora	349
Fuente de los Roques	354
Pożary.....	356
Gdzie zjeść.....	360
GÓRY, SZLAKI, WĘDRÓWKI.....	364
Góry, szlaki, wślizgiwanie się w zakamarki	365
Ruta de los Volcanes.....	366
Ruta de Los Volcanes - Informacje praktyczne.....	368
Przestrogi.....	370
Caldera de Taburiente	371

Caldera de Taburiente – informacje praktyczne.....	372
Trzy sposoby wejścia do Caldera de Taburiente.....	372
Marcos y Cordero (PR LP6)	387
Camino Real (GR 130) – 180 KM.....	391
Etapy Camino Real	394
Barranco de la Madera (PR LP 2.3).....	394
Camino de las Fuentes (PR LP 19).....	396
Buracas	401
Inne szlaki godne polecenia	403

RUSZANIE CZTERECH LITER..... 405

Rower	407
Paralotnia	413
Nurkowanie	415

CELEBRYCI I LUDZIE WYJĄTKOWI .....

Manolo Blahnik	423
Brian May i Jean Michelle Jarre	423
Frank Duval.....	425
Stephen Hawking	425
Willem Dafoe.....	426
Steve Simpson.....	426
Wariaci	428

KUCHNIA..... 432

Typowo Kanaryjskie.....	433
Papas Arrugadas	433
Mojo Rojo	433
Mojo Verde	435
Gofio	435
Chicharrones	438
Sery	439
Mięso.....	440
Zupy	442
Puchero Canario (cocido Canario).....	442
Garbanzas.....	442
Ropa Vieja	442
Sopa de Picadillo.....	442
Rancho Canario	442
Owoce morza i ryby.....	443
Lapas	443
Morena.....	443
Cherne/Mero	444

Vieja.....	444
Bacalao.....	445
Calamares (Chipirones).....	445
Cangrejo.....	445
Mejillones.....	445
Chocos.....	445
Pulpo	446
Gambas/Camarones.....	446
Salpicón canario.....	446
Kuchnia wenezuelska	447
Arepas	447
Cachapas.....	448
Fast Food	448
Papas Locas	448
Napoje	449
Wino.....	449
Rum.....	451
Piwo	452
Kawa.....	453
Soki i koktajle mleczne	456
Desery	457
Bizcocho (queque).....	459
Príncipe Alberto	459
Bienmesabe.....	460
Almendrados	460
Palmeras	460
Rapaduras.....	461
Quesillo.....	461
Miód.....	461
Przyprawy	462
Banany	463
Bananowy wywiad.....	469
Ñame	471

TARGI 474

FIESTY 477

Los Indianos (luty/marzec).....	479
Bajada de la Virgen (lipiec, sierpień raz na 5 lat – 2020, 2025, 2030...)	488
Romería de la Bajada del Trono.....	492
Triumfalne wejście do miasta (Entrada Triunfal en La Ciudad)	

i Dialog między zamkiem a okrętem (Diálogo entre el Castillo y la Nave).....	498
Pandorga	500
Danza de los Enanos.....	500
Karnawał oraz pogrzeb sardynki (luty, marzec).....	507
Boże Narodzenie (grudzień/styczeń).....	511
Szopki	511
Kolędy	512
Loteria świąteczna.....	513
Reyes Magos (Trzej Królowie).....	513
Almendro en Flor (styczeń/luty).....	515
Semana Santa (marzec/kwiecień)	518
Fiesta de la Cruz (a.k.a. Las Cruces) (maj).....	519
Corpus Christi (maj/czerwiec).....	522
San Antonio del Monte (czerwiec).....	523
Noche de San Juan (czerwiec).....	526
El Carmen (lipiec).....	527
Fiesta del Agua (lipiec).....	530
Fiesta de la Vendimia y Caballos Fuscos (sierpień).....	531
Batalla de Lepanto (Moros y Cristianos) (sierpień, tylko w lata kończące się na 0, 3, 5 i 8).....	531
El Borrachito Fogatero (sierpień).....	533
Danza Del Diablo (7 września)	534
San Miguel Arcángel con los caballos Fufos (noc z 28 na 29 września).....	536

GUANCZOWIE 538

Guanczowie	539
Salto del Pastor.....	544

MEGATSUNAMI 548

Megatsunami	549
-------------------	-----

SŁOWNIK 551

Graja	553
Tasca.....	553
Pulga	553
Montadito.....	553
Bocadillo.....	553
Casetas	554
Guiri	554
Godo.....	554

Palmero	554
Ensaladilla Rusa	554
Botellón	554
Ley de Costas	555
Guagua	556
A la plancha	556
De parrilla, asado	556
A la Romana	556

CIEKAWOSTKI..... 557

Papier do kosza	559
Jazda pod górkę	559
Planując wakacje, miej na uwadze odległości	559
Limity na alkohol i papierosy	559
Relacje międzyludzkie	560
Pośpiech	560
Bezpieczeństwo	561
Jak jeść opuncję figową	562
Jak zbierać morwy	563
Jak jeść figi	563
Jak jeść kasztany	563
Topless na wyspie	565
Języki obce	565
Auto – pakowanie	566
Tankowanie	566
Kawa	566
Chleb	566
Myślistwo i psy	566
Migacze przy hamowaniu	567
Zło	568
Imprezowanie	568
Lokale z Beznadziejnym Szyldem (LBS®)	568
Śmieszne słowa pochodzące z angielskiego	569
Filmy	569
Wiedźmin	570

PROPOZYCJE WYCIECZEK 572

Dla nocujących po stronie zachodniej	573
1. La Palma wzdłuż i wzwyż	573
2. Stolica, zieleń i gwiazdy	575
3. Plaża, luz i wulkaniczne wino	578
4. Targowa trasa weekendowa	580

5. Zielona północ	582
6. Jedwabne pejzaże z grillem	584
7. Trasa wulkaniczna	586
Dla nocujących po stronie wschodniej	589
1. Opadoszczekowiec, La Palma wzdłuż i wzwyż	590
2. Stolica, zieleń i grill	593
3. Plaża, luz i wulkaniczne wino	596
4. Targowa trasa weekendowa	598
5. Zielona Północ i gwiazdy	600
6. Jedwabny pejzaż i spokojna plażyczka	604
7. Trasa wulkaniczna	606
Dla nocujących na południu	609
1. Opadoszczekowiec, La Palma wzdłuż i wzwyż	610
2. Stolica, zieleń i gwiazdy	611
3. Plaża, luz i wulkaniczne wino	616
5. Zielona Północ	619
6. Jedwabne pejzaże z grillem	622
7. Trasa wulkaniczna	624

ZA KULISAMI 625

Karma: O domenie	627
Karolina	628
Mojo Picón w Warszawie	631
Przewodnik Pascala	631
Moje inne książki	632
Kuchnia kanaryjska	633
Wulkan	633
odzież i akcesoria	635